A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA
Bfv.I.469/2008/5.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, 2008. évi október 14. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A társtettesként, folytatólagosan elkövetett, különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés bűntette miatt folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Szegedi Városi Bíróság 3.B.627/2004/84. számú ítéletét, és a Csongrád Megyei Bíróság 2.Bf.1024/2007/7. számú ítéletét I. rendű terheltre vonatkozó részében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek, illetőleg felülvizsgálatnak nincs helye. Az indítványozó, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem terjeszthet elő.

I n d o k o l á s:

A Szegedi Városi Bíróság megismételt eljárás során 2007. június 4-én kihirdetett 3.B.627/2004/84. számú ítéletével társtettesként, folytatólagosan elkövetett, különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés bűntette miatt az I. r. és a II. r. terhelteket azonosan 1-1 év - végrehajtásában mindkét terhelt tekintetében 3 év próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetésre, és személyenként 500.000 Ft pénzmellékbüntetésre ítélte. A magánfél polgári jogi igényének érvényesítését a törvény egyéb útjára utasította. Ezzel összefüggően döntött I. r. terhelt vagyonának zár alá vétel alóli feloldásáról, II. r. terheltnél a zár alá vétel fenntartásáról, illetve a bírói letétbe helyezett összegről.

A II. r. terhelt tekintetében rendelkezett a pénzmellékbüntetés esetleges átváltoztatásról és egyetemlegesen kötelezte a terhelteket 1.125.521 Ft bűnügyi költség megfizetésére, azzal, hogy

a további felmerült bűnügyi költséget az állam viseli.

A terheltek személyi körülményeit illetően a városi bíróság az alábbiakat rögzítette.

Az I. r. terhelt 1993. június 30-tól 1997. januárjáig a Sz. Rt. vezérigazgatója volt. Nyugdíjas, nyugellátása havi 122.000 Ft. Vagyona egy családi ház ¼ része és egy használt személygépkocsi. Büntetlen előéletű.

A II. r. terhelt a fenti időszakban a Sz. Rt. vezérigazgató helyettese volt. Az elsőfokú ítélet meghozatalának idején a D. T. Kft. minimálbéren bejelentett ügyvezetője. Tényleges jövedelme nem ismert. Vagyona két ingatlan ½, illetve 1/6 része és egy használt személygépkocsi. Büntetlen előéletű.

A Sz. Rt. az alapító okirat szerint 1993. évi június hó 30. napján, a Sz. T.Vállalat átalakulása folytán jött létre. Az Rt. állami tulajdonban volt. Az átalakulást követően 1997. január hónapig, a cég privatizációjáig a tulajdonosi jogokat az Á. V., majd annak jogutódja, az ÁPV Rt. gyakorolta.

Az I. r. vádlott volt az Rt. a cégjegyzékbe bejegyzett vezérigazgatója az Rt., 1993. június 30-i megalakulásától. A vezérigazgató helyettesi pozíciót - annak ellenére, hogy az a Cégjegyzékbe nem nyert bejegyzést - az Rt. Alapító okiratának 10. pontja, illetve az Rt. Alapszabályának 15.§ szerint, mint az igazgatóság tagja, a II. r. terhelt töltötte be. Az Rt. Szervezeti és Működési Szabályzatának 4. pontja rögzítette, hogy II. r. terhelt kereskedelmi és termelési vezérigazgató helyettesi tisztséget tölt be a gazdasági társaságnál. Fentiekről az Rt. tulajdonosa, továbbá annak alkalmazottai és partnerei tudomással bírtak.

Az Rt. Szervezeti és Működési Szabályzata I. r. terhelt, mint vezérigazgató feladatkörét akként rögzítette, hogy nevezett a társaság munkaszervezetét és napi munkáját köteles irányítani azokban az ügyekben, amelyekben döntési jogosultsággal rendelkezik, és amelyek nem tartoznak a Közgyűlés, vagy az Igazgatóság kizárólagos hatáskörébe. Ezen felül feladatát képezte a társaság gazdasági tevékenyégének szervezése, irányítása és az ellenőrzés.

A II. r. terhelt feladatkörét szintén a fenti szabályzat határozta meg. Feladatává tette, hogy a vezérigazgató távollétében őt egy személyben helyettesítse, illetve kötelessége volt az Rt. eredmény-, létszám-, bértervének kidolgozása, valamint a beruházásokkal kapcsolatos pénzügyi tevékenység ellátása is.

Az Rt. privatizációja 1997. januárjára eredményesen befejeződött. Ezt követően az Rt-ben - a dolgozói konzorcium mellett - meghatározó tulajdonosi részesedést szerzett az A. P. C. üzletember tulajdonában lévő G.I. Spa. gazdasági vállalkozás. Az olasz tulajdonos, tulajdonszerzésének időpontjában az 1996-os év vonatkozásában 270 millió Ft-os veszteség volt kimutatható. A veszteség okainak feltárására nevezett vizsgálatot rendelt el, majd a terheltekkel szemben büntetőeljárást kezdeményezett.

** * **

Az Rt. vagyonának kezelésével megbízott terheltek kötelezettségszegő közreműködése mellett az alábbi gazdasági események okoztak vagyoni hátrányt a Sz. Rt-nek.

A. pont

Az ÁVÜ az érdekeltsége alá tartozó gazdasági társaságoknak a gazdasági átalakulás elősegítése érdekében a felső vezetés továbbképzése céljából javasolta tanácsadók igénybe vételét. A terheltek - valamint két szerződés tekintetében aláíróként a gazdasági igazgató, - 1994. januárjától 1995. májusáig e körben folyamatosan 4 tanácsadási tárgyú szerződést kötöttek az E. I. Prof. és G. T. és Sz. Kft-vel, valamint egy további szerződést a J. L. által képviselt J. F. Kft-vel.

Az első Kft., valamint a második Kft. a szerződésekben vállalt kötelezettségeiknek 6 kötetben, 41. tanulmány biztosításával tettek eleget.

A tanulmánykötetek a szerződéses kötelezettség teljesítéseként nem fogadhatók el, mivel azok között ismétlések, átfedések tapasztalhatók. Azokat az Rt. és az első Kft., illetve a második Kft. közötti megállapodások megkötése előtt írták, lényegi elemeik a szerződéskötések előtt kerültek publikálásra. Egy részük tankönyv, szakkönyv formájában évekkel a szerződések létrejötte előtt már megjelent, tartalmát, tematikáját tekintve nagy részük oktatási célú tananyag.

A tanulmánykötetek nem az Rt. számára készültek, nem vállalat-specifikusak. Nem az Rt. működési paraméterein, szervezeti struktúráján alapulnak, a fenti Rt. profiljától, tevékenységétől távol álló kérdésköröket taglalnak. Nem foglalkoznak az Rt. megoldásra váró, konkrét feladataival, problémáival. A szerződések szerinti tanulmánykötetek a szerződéses összegek töredékéért beszerezhetők lettek volna. Azok az Rt. számára valós forgalmi értékkel nem bírtak, megrendelésük és átvételük indokolatlan volt.

Három számla végösszegeként a teljesítés általuk történt leigazolása után, az I. és II. r. terheltek utasítása alapján - mely vonatkozásban teljes akarat és szándékegységet mutattak - az Rt. 1994-1995-ben összesen 15.112.500 Ft-ot átutalással

megfizetett, mellyel okozati összefüggésben a sértetti Rt. ennek megfelelő összegű vagyoni hátrányt szenvedett.

B. pont

A L. Kft 1993. október 11. napján megállapodást kötött a K. Kft-vel a egy feltaláló kezdeményezésére és együttműködésével kifejlesztett V. II. berendezés gyártására. Az előállított berendezéseket a L. Kft. hasznosítási szerződés keretében értékesítette.

Az I. r. terhelt az Rt. nevében eljárva 1994. április 14. napján a L. Kft-t képviselő dr. V. B-val hasznosítási szerződést kötött. A megállapodás tartalmának megfelelően a Kft. tulajdonát képező V. II. berendezés próbagyártás lefolytatása céljából az Rt. B. Üzemébe került. A feltaláló szerint a megállapodásban jelzett műszaki berendezés a sajt és túrógyártás során a tejből kinyerhető szárazanyag tartalom növekedését eredményezi. A hasznosítási szerződés lényege szerint, amennyiben a 3. cikkely 1. alpontjában írt feltételek megvalósulnak, az ennek eredményeként üzembe helyezett berendezés használatával legyártott tejtermékek teljes árbevétele után az Rt. a L. Kft-nek ún. royalty-t köteles megfizetni a szerződésben jelzett mértékben.

A 3. cikkely 1. alpontja szerint a hasznosítási szerződés életbe léptetésének alapfeltétele az volt, hogy a B. T-ben a jelzett időpontban gyártott valamennyi sajt alaptípus vonatkozásában lefolytatott két-két próbagyártás mindegyike bizonyítsa, miszerint az új eljárás a sajttermelésben legalább 5%-os szárazanyag tartalom-növekedést eredményez. A szerződés 3. cikkelyének 2. alpontjában kikötésre került, amennyiben az új módszer a sajt alaptípusok mindegyikét illetően a két próbagyártás egyikében sem eredményezne legalább 5%-os növekedést, akkor további próbagyártásokat kell végezni.

Annak ellenére, hogy a szerződés 3. cikkelyének 1. alpontjában írt feltételek a próbagyártások számát illetően maradéktalanul nem valósultak meg, a terheltek közreműködésével 1994. október 1. napjával a hasznosítási szerződés életbe lépett.

A terheltek tudomással bírtak arról, hogy a B. T-ben a V. II. berendezés ezután sem került a termelésbe folyamatos beállításra. Ennek ellenére 1995. első félévére 1995. évi július 12. napján az I. r. terhelt az Rt. nevében 1003 tonna sajt és 412 tonna túró gyártását igazolta le. A II. r. terhelt 1997. évi január hó 14. napján 1996. év vonatkozásában összesen 2072 tonna különféle sajt és 574 tonna túró gyártását igazolta.

Az Rt. az I. és II. r. terheltek tudtával 1994. november hó 21.

napján 2.124.000 Ft, 1995. január hó 11. napján 4.559.990 Ft, 1995. november hó 10. napján 14.879.726 Ft és 1997. január hó 16. napján 28.961.968 Ft, mindösszesen 50.525.684 Ft licencdíjat utalt át a Licencker. Kft. részére annak ellenére, hogy a VICHEM II. berendezés a B. T. sajttermelésébe üzemszerűen beállítva nem volt, a berendezést a szabadalmi díj alapját meghatározó sajtmennyiség legyártásához nem használták. Az 50.525.684 Ft-os összeg erre figyelemmel a Licencker. Kft-t nem illette meg. A terheltek magatartásával okozati összefüggésben az Rt. ilyen összegű vagyoni hátrányt szenvedett.

Az elsőfokú bíróság jogi indokolásában a tényállás A). pontjával kapcsolatban rámutatott, hogy az Rt. nevében kötött szerződésekkel az I. és II. r. terheltek az általuk képviselt gazdasági társaság javát nem szolgáló, az átalakulási folyamatot önmagában nem segítő tanulmányköteteket rendeltek meg, illetve adtak azok vételárának teljesítésére utasítást. A tanulmányköteteket szállító gazdasági társaság képviseletében meghatározhatatlan időközökben és céllal megjelenő privatizációs szakértő és munkatársa olyan mérvű és jellegű tevékenységet az Rt. javára nem fejtett ki, amellyel a tárgyalt szerződésekkel összefüggésben álló szolgáltatás, ellenszolgáltatás aránytalanságát enyhítette volna. Így a terheltek a hivatkozott szerződések megkötésével, illetve a kifizetések engedélyezésével a kellő gondosság tanúsítására vonatkozó kötelezettségüket megszegték, ekként a részvénytársaságnak vagyoni hátrányt okoztak.

A tényállás B. pontja szerinti részcselekménynél pedig a terhelteknek tudomása volt arról, hogy a V. II. berendezés felhasználásával a kérdéses időszakban a B. T. a L. Kft-nek kifizetett szabadalom-hasznosítási díj számítási alapjául szolgáló sajtmennyiséget, illetve túrót nem gyártották le. Így a terheltek azzal a magatartásukkal, hogy az előírtnál kisebb számú próbagyártás, valamint nem megfelelő hatástanulmány és referenciavizsgálat után hatályba léptették a hasznosítási szerződést, illetve elmulasztották az azzal kapcsolatos ellenőrzést, hogy a B. T-be telepített berendezés az üzemi termelésbe beállításra került-e, a részvénytársaságnak vagyoni hátrányt okoztak. Ennek mértéke megfelel a L. Kft. felé indokolatlanul kifizetett szabadalom-hasznosítási díj összegének.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen bejelentett fellebbezések alapján eljáró Csongrád Megyei Bíróság a 2008. január 21-én meghozott 2.Bf.1.024/2007/7. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta, és a börtönbüntetések felfüggesztésének próbaidejét az I. r., és a II. r. terhelt vonatkozásában egyformán 2 évre enyhítette. Rendelkezett arról is, hogy az I. r. terheltre kiszabott pénzmellékbüntetést meg nem fizetés esetén 10.000 forintonként 1 napi fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell

átváltoztatni. Az ezen terhelt teljes vagyonára elrendelt zár alá vételt fenntartotta, ugyanakkor az elsőfokú bíróságnak az ezzel kapcsolatosan eltérő rendelkezéseit mellőzte.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta és további 3540 Ft bűnügyi költség egyetemleges megfizetésre kötelezte a terhelteket.

A másodfokú eljárásban lefolytatott részbizonyítás, valamint a rendelkezésre álló iratok tartalma alapján a városi bíróság által megállapított tényállást egy érintett számla adatait illetően helyesbítette.

Ezen túlmenően a tényállást kiegészítette azzal, hogy az I. és II. r. terheltek a V. II. berendezés üzemszerű alkalmazását nem ellenőrizték, valamint azzal is, hogy a terheltek az A). és B). pontban írt magatartásukkal a S. H. Rt. magánfélnek összesen 65.638.184 Ft vagyoni hátrányt okoztak; a magánfél a terheltekkel szemben polgári jogi igényét 69.872.430 Ft vonatkozásában terjesztette elő.

A Csongrád Megyei Bíróság az elsőfokú bíróság álláspontját megerősítve jogi indokolásában a következőket emelte ki. A terheltek terhére rótt hűtlen kezelés bűntette tekintetében a kötelességszegésnek a vagyon kezelésével kapcsolatosan kell megvalósulnia. A kezelés olyan tevékenység, amely felöleli azoknak a személyeknek az irányítását és ellenőrzését is, akikre a vagyontárgyakkal kapcsolatban bármiféle kötelezettség hárul. Kétségtelen, hogy e cselekmény vonatkozásában a bűnösség csak szándékos lehet. Azonban szándékosan nem csak az követ el bűncselekményt, aki magatartásának következményeit kívánja, hanem az is, aki e következményekbe belenyugszik. A belenyugvás jelen cselekmény tekintetében az eredménnyel - a vagyoni hátrány okozásával - kapcsolatos. A vagyoni hátrány bekövetkezésének előrelátása a bűncselekmény megvalósulásának feltétele, amelybe az elkövető legalábbis belenyugszik. Jelen esetben tehát a terheltek a rájuk bízott vagyon kezelésével kapcsolatban vagyonkezelési kötelezettségüket megszegték, mivel egyrészt a tanulmánykötetek kapcsán (tényállás A.) pontja) az elsőfokú bíróság által megállapítottakon túlmenően feltűnően érték-aránytalan szerződést kötöttek, míg a V. II. gép üzemeltetésével kapcsolatban (tényállás B.) pontja) ellenőrzési kötelezettségüket elmulasztották. Mivel tudták, hogy mindkét esetben a Sz. T. Rt-t igen magas fizetési kötelezettség terheli, így tudniuk kellett azt, hogy ezen kötelességszegésük az Rt-nek vagyoni hátrány fog okozni.

A jogerős határozatok ellen a Be.416.§-a (1) bekezdésének a) pontjára hivatkozással az I. r. terhelt védője élt felülvizsgálati indítvánnyal a terheltnek a társtettesként, folytatólagosan elkövetett, különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés bűntette miatt emelt vád alól, bűncselekmény hiányában történő felmentése érdekében.

Indítványának indokolásában a folytatólagos cselekmény A). pontja tekintetében arra hivatkozott, hogy a megállapított tényállás részben téves, részben hiányos. A feltárt bizonyítékok alapján ugyanis megállapítható, hogy szaktanácsadó igénybevétele a privatizációs eljárás során kötelező volt. Az I. r. terhelt pedig erre a feladatra egy közgazdasági egyetemi professzort vont be, aki más cégek részére is hasonló munkát végzett, nagy gyakorlattal rendelkezett,. A szaktanácsadó kiválasztásánál a tőle elvárható maximális gondossággal járt el. Ugyanakkor nem lehetett képes arra, hogy kellő szakismeret hiányában a rendelkezésére bocsátott szakkönyveket minősítse. A konzultációk pedig megfelelő színvonalúak voltak. Ekként az akkor szokásos díjakhoz képest az érintett gazdasági vállalkozásnak kifizetett szaktanácsadási díjak eltúlzottnak nem tekinthetők. A konzultációk száma is nagyobb volt, mint amennyit az elsőfokú bíróság elfogadott, jóllehet a terhelt ezzel kapcsolatos védekezését a tanúvallomások egy része is alátámasztotta.

Az ítéleti tényállás B. pontjával kapcsolatosan pedig álláspontja szerint nem nyert megnyugtatóan bizonyítást, hogy a szerződés tárgyát képező VICHEM II. típusú berendezés alkalmatlan volt a szerződésben rögzített eredmény produkálására, mint ahogyan az sem, hogy a berendezés állítólagos üzemen kívül helyezéséről a terheltnek tudomása volt. A dr.V. B. szabadalmára vonatkozóan az ügyben feltárt bizonyítékok alapján - komoly nemzetközi szakirodalom és referencia - kellő alappal feltételezhették a terheltek, hogy a berendezés üzembe helyezése teljesíti a hozzá fűzött elvárásokat. A vonatkozó szerződés ténylegesen a benne foglalt feltételek tartalmi teljesítése után került hatályba léptetésre. Olyan szakértői vélemény nem állt rendelkezésre, amely szerint a berendezés alkalmatlan lett volna. Miután pedig a rendelkezésre álló bizonyítékok szerint a kérdéses B.T. tejfelhasználása a készülék üzembe helyezését követően csökkent, a terheltek abban a hiszemben voltak, hogy ezek a termelési mutatók a kérdéses gép üzembe helyezésével összefüggésben javulnak.

Az, hogy a kérdéses berendezést működésen kívül helyezték, az I. r. terhelt terhére nem nyert bizonyítást, erről nevezett nem tudott. Az ügyben feltárt bizonyítékok alapján azt is meg kellett volna állapítani, hogy a terhelt a készülék üzemen kívül helyezésének esetére szankciókat helyezett kilátásba.

A terhelt bűnösségének megállapítása a fentieken túl azért is jogszabályt sértő, mert a terheltnek, mint vezérigazgatónak, mindkét részcselekmény vonatkozásában gazdasági döntést kellett hoznia, ahol az első esetben a mérlegelési lehetősége is csak a privatizációs szakértő kiválasztására korlátozódott. Minden gazdasági döntés rejt magában kockázatot, de a terhelt ezen kockázatot igyekezett a tőle elvárhatóan a minimálisra csökkenteni,

és a szerződések megkötésénél kellő körültekintéssel eljárni. Mint vezérigazgatótól nyilvánvalóan nem volt tőle elvárható, hogy minden egyes körülményről személyesen győződjön meg, a döntések meghozatalánál időnként az alárendelt kompetens személyektől beszerzett információkra kellett hagyatkoznia.

Ilyen körülmények között a terhelt szándéka sem a kötelességszegésre, sem a vagyoni hátrány okozására nem terjedt ki. Így a bűncselekmény megvalósulásához szükséges szándék, mint tényállási elem sem egyenes, sem eshetőleges szándék formájában nem állapítható meg. Ekként tényállási elem hiányában a terheltnek az ellene emelt vád alóli felmentése indokolt. Emellett az A). pontban írt tényállásrész tekintetében az indítvány hivatkozott másodlagosan arra is, hogy ezen cselekmény a kifejtettekre tekintettel legfeljebb jelentős vagyoni hátrányt okozó hanyag kezelés vétségének minősülhet.

A Legfőbb Ügyészség BF.1335/2008. számú átiratában, a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tekintetve, a támadott határozatok hatályában tartását indítványozta.

Álláspontjuk szerint az indítvány több vonatkozásban, törvényben kizárt módon az irányadó tényállást támadja, amikor arra hivatkozik, hogy a B). pontot illetően egyes megállapított körülmények ténylegesen nem nyertek bizonyítást a terhelt terhére, illetőleg, hogy az A). pont vonatkozásában a terheltnek nem volt mérlegelési lehetősége. Az irányadó tényállás szerint viszont a tényállás A). pontjában rögzítettek körében a tanulmánykötetek a terhelt által vezetett részvénytársaságra vonatkozó minden specifikusságot nélkülöztek, az általánosság szintjén taglaltak annak működésétől igen távol álló kérdésköröket. Azonos tárgyban több tanulmány is kifizetésre került. A tanulmánykötetek tartalma a kifizetett pénzösszeghez képest feltűnő aránytalanságot mutatott, amelyet a terheltnek észlelnie kellett volna. Ezt azonban nem kifogásolták, hanem folyamatosan hosszabb időn keresztül teljesítettek az érintett két kft. részére.

A tényállás B). pontja tekintetében az I. r. terhelt nem ellenőrizte, hogy az igen magas licencdíj kifizetése mögött a WICHEM II. gép milyen eredményt produkál, illetőleg, hogy az egyáltalán működik-e. A bíróság azt is tényként rögzítette, hogy a kérdéses berendezés a B. T. termelésébe üzemszerűen beállítva nem volt. Ezért a L. Kft-t az 50.525.680 Ft licencdíj nem illette volna meg.

Az eljárt bíróságok okszerűen következtettek az I. r. terhelt bűnösségére. A terhelt bűncselekményének minősítése, és a kiszabott büntetés is törvényes.

A nyilvános ülésen a védő felülvizsgálati indítványát valamennyi vonatkozásban fenntartotta. Ugyanakkor az A). pont tekintetében kifejtetteket kibővítve, indítványát azzal egészítette ki, amennyiben a felmentést célzó kérelem nem vezethetne eredményre, úgy az ítéletnek a Be.416.§ (1) bekezdés b) pontja alapján mindkét részcselekmény tekintetében történő felülvizsgálata, a cselekmény különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hanyag kezelés vétségeként minősítése, és a terhelt büntetésének lényeges enyhítése indokolt, mivel a terhére szándékosság semmiképpen nem állapítható meg, legfeljebb gondatlanságáról lehet szó.

A legfőbb ügyész képviselője átiratukkal egyezően az ítéletek hatályban tartását indítványozta.

A Legfelsőbb Bíróság a Szegedi Városi Bíróság és a Csongrád Megyei Bíróság ítéletét a felülvizsgálattal érintett az I. r. terhelt tekintetében az indítványban hivatkozott - a Be.416.§-a (1) bekezdésének a) és b) pontjában írt okokból, továbbá a Be.416.§ (1) bekezdés c) pontjában foglalt abszolút eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében - hivatalból - vizsgálta felül.

Ennek során az indítványnak a bizonyítékok mérlegelését vitató, a megállapított tényállást támadó előzőekben részletesen ismertetett azon érveivel, amelyek lényege szerint az eljárt bíróságoknak mind a tényállás A.), mind pedig B.) pontjában foglalt részcselekmények vonatkozásában a terheltek cselekvőségét illetően az ügyben felvett bizonyítás alapján részben eltérő tényállást kellett volna megállapítania, és ez esetben a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítására bűncselekmény hiányában, illetőleg bizonyítottság hiányában nem kerülhetett volna sor, nem foglakozott.

A Be.423.§-ának (1) bekezdése szerint ugyanis a felülvizsgálatban a jogerős határozat a Legfelsőbb Bíróságra és az indítványozókra egyaránt irányadó. E rendelkezésből követően a tényállások felderítettsége, a bizonyítékok mikénti mérlegelése a felülvizsgálati indítványban nem vitatható.

Az indítvány pedig a törvény által tilalmazott módon, eltérő tényállást helyesnek tartva, s érveit ezen eltérő tényállásra alapozva, indítványozta a terhelt felmentését.

A felülvizsgálati indítvány azonban érdemben sem alapos.

A Btk.319.§-ának (1) bekezdése szerint a hűtlen kezelés bűncselekményét az követi el „akit idegen vagyon kezelésével bíztak meg, és ebből folyó kötelességének megszegésével vagyoni hátrányt okoz".

A hűtlen kezelés bűncselekményének törvényi tényállási elemei az idegen vagyon kezelésével megbízás, a kezelési kötelezettségek szándékos megszegése, és ezzel összefüggésben vagyoni hátrány – egyenes vagy eshetőleges szándékú – okozása.

Az irányadó tényállás szerint a terhelt, mint az Rt. vezérigazgatója, a részvénytársaság munkaszervezetét és napi munkáját köteles volt irányítani azokban az ügyekben, amelyekben döntési jogosultsággal rendelkezett, és amelyek nem tartoztak a közgyűlés vagy az igazgatóság kizárólagos hatáskörébe. Ezen felül feladatát képezte a társaság gazdasági tevékenységének szervezése, irányítása és az ellenőrzés is.

A tényállás A). pontjában írt esetben az I. r. terhelt és a II. r. terhelt az Rt. számára használhatatlan, értékkel nem bíró tanulmányokat rendelt meg és szerzett be, és azok alkalmatlan voltát beérkezésük után sem kifogásolta meg. Ugyanakkor a kérdéses szerződések jelentős aránytalanságot mutattak a teljesítéshez képest. Az I. r. és a II. r. terheltek ezen magatartásának következményeként pedig a sértettet kevéssel 15 millió Ft-ot meghaladó vagyoni hátrány érte.

Nem kétséges tehát, hogy az I. r. terhelt a törvényi tényállás valamennyi elemét maradéktalanul megvalósította. Vagyonkezelői mivolta egyértelmű. Szándéka pedig az irányadó tényállásban rögzítetten általa tudott tények alapján átfogta az, hogy kötelességét megszegi, és eshetőlegesen – ebbe belenyugodva – azt is, hogy adott kötelességszegő magatartásával az általa vezetett részvénytársaságnak vagyoni hátrányt okoz.

A tényállás B). pontjában foglalt részcselekmény tekintetében pedig az I. r. terhelt – valamint a II. r. terhelt – egy olyan új szabadalmat felhasználó készülék hasznosítását kezdte meg, amellyel kapcsolatosan a próbaüzemelés után a szerződés életbe-léptetésére csak meghatározott feltételek teljesülése esetén kerülhetett volna. Ezen túlmenően pedig – különösen a terheltek által tudott nagy számú problémára, a berendezés szabályszerű beüzemelésének elmaradására tekintettel – a terhelteknek fokozott figyelemmel kellett volna kísérniük a berendezés működését és az abból eredő megtakarítást. A szerződés szerint ugyanis igen hosszú időszakon, több mint két évtizeden keresztül terhelte a részvénytársaságot a szabadalom hasznosítási jutalék kifizetése.

Amikor tehát a terheltek nem gondoskodtak arról, hogy a szerződés életbe-léptetése előtt az adott berendezést szabályszerűen üzembe helyeztessék, majd anélkül utalványozták időszakonként a vélelmezett termelési megtakarítással összefüggő éves szabadalom-hasznosítási díjakat, hogy a készülék ténylegesen üzembe helyezésre sem került, semmilyen megtakarítást nem hozott, kötelességeiket szándékosan megszegték. A terheltek tudatának, ezzel összefüggésben át kellett fognia azt is, hogy az adott berendezés üzembe helyezésének, termelésben történő tényleges felhasználásának hiányában a szabadalom-hasznosítási díjak kifizetésével a sértett részvénytársaságot vagyoni hátrány éri. Az I. r. terhelt pedig ebbe belenyugodva, ekként a vagyoni hátrány tekintetében eshetőleges szándékkal cselekedett.

Az eljárt bíróságok tehát mindenben helytállóan állapították meg a terhelt bűnösségét, és minősítették cselekményét különösen nagy vagyoni

hátrányt okozó, folytatólagosan, társtettesként elkövetett hűtlen kezelés bűntettének.

A kifejtettekből következik, hogy a Legfelsőbb Bíróság az indítvány azon jogi álláspontját, miszerint a cselekmény hűtlen kezelés bűntette helyett hanyag kezelés vétségének minősülne, nem osztotta.

A Btk.320.§-ának (1) bekezdése szerinti hanyag kezelés bűncselekményét az valósítja meg „akit olyan idegen vagyon kezelésével, vagy felügyeletével bíztak meg, amelynek kezelése vagy felügyelete törvényen alapul, és az ebből folyó kötelességének megszegésével, vagy elhanyagolásával gondatlanságból vagyoni hátrányt okoz".

A szándékos kötelességszegés megvalósulása és ezzel összefüggő vagyoni hátrány bekövetkezése esetén az utóbbi vétség megállapításának egyebek mellett az is törvényi feltétele, hogy a bekövetkezett eredmény - a vagyoni hátrány vonatkozásában az elkövetőt kizárólag gondatlanság terhelje.

A Btk.14.§-a szerint gondatlanságból az követi el a bűncselekményt, aki előre látja magatartásának lehetséges következményeit, de könnyelműen bízik azok elmaradásában, úgyszintén az is, aki e következmények lehetőségét azért nem látja előre, mert a tőle elvárható figyelmet, vagy körültekintést elmulasztja.

Az adott esetben, amikor az I. r. terhelt és társa értékkel nem bíró szolgáltatásokra - tanulmányokra - kötött szerződést és eszközölt kifizetéseket, illetve, amikor egy termelésbe ténylegesen üzemszerűen be nem állított, a próbaüzem során a szerződéses megtakarítási feltételeket nem igazoló berendezés után több éven át szabadalom-hasznosítási díjat fizettetett, az előzőekben kifejtettek szerint egyértelműen tudatában volt annak, hogy kötelességszegései az Rt. terhére vagyoni hátrányt eredményeznek, s ebbe belenyugodott. Az, hogy ilyen körülmények között bármely reális okból könnyelműen bízhatott volna a vagyoni hátrány elmaradásában, és ekként cselekménye összességében a szándékos szabályszegés ellenére is gondatlanságból megvalósított lenne, nem állapítható meg.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a Szegedi Városi Bíróság és a Csongrád Megyei Bíróság ítéletét az I. r. terhelt vonatkozásában a Be.426.§-ának alkalmazásával hatályában fenntartotta.

A Legfelsőbb Bíróság végzése ellen sem fellebbezésnek, sem felülvizsgálati indítványnak nincs helye (Be.3.§-ának (4) bekezdése és 416.§-a (1) bekezdésének b) pontja). Az ismételt felülvizsgálati indítvány tilalmáról a Be.418.§-ának (3) és 421.§-ának (3) bekezdése rendelkezik.

A Legfelsőbb Bíróság végzése a Be.420.§-ának (1) bekezdésén alapul.

Budapest, 2008. október 14.

Dr. Édes Tamás s.k. a tanács elnöke, Dr. Szabó Péter s.k. előadó bíró, Dr. Horváth Ibolya s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

bírósági tisztviselő
MGy